

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

caput decimum primum. De Baptismo Calvinistarum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

quidem ipsis canere licere, sed domi in cubiculis, non vero praetentibus viris.

XI. Absolutis cantus versiculis, & paucis implorato quasi diuini Spiritus auxilio Minister extulit aliquem e Biblij, quae semper ad manum habet, praegit, & ad suum sensum exponit. Quem admodum vero Mimus olim quum in dijs nihil reprehensione dignum inueniret, eorum officarios & ministros calumniatus est; sic Praedicantes isti quando nihil habent quod vel in doctrina vel politica Ecclesiae merito culpate possint, omne animi sui virum in Ecclesiasticum Ordinem effundunt, ac praecipue contra ipsum supremum Pastorem debacchantur. *Ignorantia enim ratione plerumque destituta, concusis & iniurijs tamquam velo visislet*: quae tanto sunt atrociores, quanto auctor est discretior. Ac velut piscator non audo hamo, sed dulcesca in duto piscibus insidiatur; ac venenum raro in fictilibus vasis, sed aureis poculis miscetur; & acutum illud ferrum Manadum thyrifis praefixum hedera & pampinis occultatur: sic Praedicantes doctrinae suae pusatque venenum bellorum verborum cataplasmatibus tegunt: quorum omnis eloquentia: o spectat non ut sanent, sed ut vulnerent, non ut doceant, sed ut decipiant: ut de Arrio eiusque sectatoribus Epiphanius testatur, S. Paulus vero Apostolus de omnibus istis seducoribus primus praedixit.

XII. Quando perorauit Minister, rursus breuiore preces recitantur, & cantus Psalmi antea incœpti continuatur aut absolvitur. Tum omnes promissae prostrant, domumque abeunt. Quae vero deuotione, quo zelo haec omnia peragi existimas, Lector? Quum nemo sit ex omnibus qui vel manus ad colum eleuare, vel suspirium ex corde ducere audeat. Pectus enim percutere merum apud istos sapit Papismum. Vix quisquam est qui in genua se prosterneat. In summa, non tepor hic, sed frigus & gelu est. Quod idem in primis Lutheranis Erasmus grauer reprehendit (n) Ego quum captiuus in bello apud Calvinistas nostros essem, redeuntibus in memoriam quae in prima me a videram pueritia, vix yllam Christianae religionis umbram, vix vllum deuorae pietatis signum deprehendi. Quid quaeris? Sanctuli videbantur qui in septimana bis, & quidem bene saepe saburrato stomacho, concioni interfuisent. Feriam quintam multo laetius transigebant quam Dominicam diem; quae non raro ab esu carni-um abstineat. Nullus erat iustitiae locus. Facie-

bat quisque quod vellet. Imperabant omnes, nemo parebat. Vesperis quando per hospitia miles distibuebatur, diaconus stans stantibus precationem praebat: quae quidem non precatio, sed praeconium aut proclamatio aliqua videbatur. Hanc remissionem reprehendenti mihi responderunt, *Deum non externos gestus, sed animi humilitatem respicere: Perinde esse siue quis iaceat sicut aut sedeat. Verum hoc est, aiebam ego humilitas: tamen non nisi exhumiliatione videtur potest.*

Haec quidem sunt ceremoniae, hi ritus, haec exercitia, haec forma nouae istius religiosae Religionis. Quid, quod etiam vltro Catholicorum exercitia irrident? Quorum, inquit, istae Matutinae, Prima, Tertia, Sexta, Nona, Vesperae, Completoria? Quorum tot orationes ac precationes, quibus miserae animae, in Papistica Ecclesia auantur ac cruciantur? At factis est, cum publicano illo oculos ad colum eleuare, Dei que implorare misericordiam: qui non vult mortem peccatoris, sed ut viuat. Quin etiam S. Ioannis, ut & Patriarcharum, tantopere Apostolo laudatam pietatem sublannant. Quod si publicanti vobis exemplum placeat; cur non placeant gestus quoque? Cur manus precantium eleuatas aut decussatas, cur pectoris percussiones, cur suspiria, lachrymas rideas? Longe aliter certe Tertullianus, apud quem, ut & Iulianum Martyrem, omnia ista antiquis etiam religiose vsurpata videre licet. Sed de his satis, iam ad Sacramenta veniamus. Licet enim Ecclesia Catholica septem semper receperit, ut ex omnibus scriptoribus constat: Calvinus tamen duo tantum agnoscat. Quae, quae so, scripturae auctoritate? Nulla sane. Sed Baptismum Calvinistarum iam videamus.

DE BAPTISMO CALVINISTARUM.

CAPVT X.

ARGVMENTVM.

I. De Baptismo Calvinistarum, quem ad salutem necessarium non esse aiunt.

II. Cal-

a In Spong. ad Flute,

II. Calvinista Pelagianorum & Manichaorum errores renouant.

III. Errant in eo, quod laicos in casu necessitatis baptismum administrare posse negant.

IV. Nulli in eo utantur ceremonijs.

V. De ceremonijs antiquitas in baptismi administratione adhiberi solita.

VI. De Patris & Matris, ut vocant, & nominum impositione.

I. Inviolabilis apud illos lex fuit longo tempore obseruata, ne quis nisi in concione baptizaretur, quamuis aeger & in mortis discrimine esset infans constitutus. *Quum enim, inquit, Baptismus sit solennis in Ecclesiam receptio, ut in facie totius congregationis fiat, necesse est.* Estque hic primus articulus Constitutionum Geneuensium, titulo de Sacramentis, quas illi legestant in honore habent, quanto vel Augustanam Confessionem Protestantes, vel Catholici Euangelium. Moris autem istius, de quo ago, hæc est causa, quod opinantur, salutem non pendere à gratia Baptismi. Quum enim hæc sit diuinitus pronuntiata sententia, Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluabitur, & qui non fuerit regeneratus per aquam & spiritum sanctum, non poterit videre regnum Dei: isti nihilominus, posse eos sine Baptismo saluari, perfricta fronte asseuerant, non plus tribuentes Baptismo, quam vel Iudæi Purificationibus suis, vel Iotionibus suis Turcæ adseribunt. Quæ quidem in re multis modis sibi ipsis contradicunt, dum modo affirmant, naturam nostram totam corruptam esse, ortam ex infecta progenie Adam: & mox ramentum asserunt, infantes inde ab utero matris sanctificatos esse, & consequenter Baptismum non esse ad salutem necessarium. Beza docet, inesse infantibus fidelium semen & germen fidei antequam baptizentur, quippe sanctificatis à Domino ab utero matris. Estque illi Baptismus nota, qua Christianorum infantes à Turcæarum prole discernantur, quemadmodum toga, & penula Romanos à Græcis distinguebat. Ab hoc initio profectæ sunt hæreses Balthazaris Pacimontrani, Memnonis Frisij, Budnæi discipuli Serueti, aliarumque pestium Poloniæ, Transsylvaniæ, Frisicæ. Quorsum Baptismus scribit in 3. Cap. Matthæi Bucerus, quum & sine eo infantes prædestinati saluenter, & qui prædestinati non sunt, ad infernum etiam Baptizati de-

scendant. *Læto ille, inquit, nomine fuit ciuis Cæli, sine Baptismo?* Discant autem ex Magistris scholæ Christianæ, tria esse genera Baptismi, primum in aqua, secundum in sanguine per Martyrium, & tertium in lachrymis per penitentiam, adeo ut in causa necessitatis, ubi non est copia Baptismi aquæ, martyrium, aut vera penitentia, coniuncta cum ardenti desiderio Baptismi, sufficiant ad salutem: at ubi nec necessitas est, nec martyrium, nec penitentia, nec ardens aquæ desiderium, peccati originalis non datur remissio. Itaque hoc fuit à Caluino sanctum, necessarium esse, ut infans in concione baptizetur. Vnde efficitur per easdem Leges Geneuensium, quibus tenentur per Galliam Calvinistæ, ut parentibus oblatis infantes suos Baptismo, quem sine concione recipere non possunt, expectandum sit, dum vacet Dominis Ministris: quæ quidem ratio, si vel à meridie, vel noctu in lucem edatur infans, nec possit in diem sequentem usque vitam producere, ut in concione baptizetur, carendum est illi Baptismo. Quam legem magis etiam adstrinxit Musculus Bernensis Superintendens, vetans, ne quis Ministrorum baptizaret, nisi solo die Dominico. Vnde quum Minister quidam Samuel Huberus infantem iam iam moriturum rogatu parentum noctu baptizasset, Musculus rem detulit ad Senatorem, quod non esset dies Dominicus. Huberus constituto sibi die, accusatus hæresis & rebellionis, purgat se, allegans, fuisse puerulum constitutum in periculo mortis, nec mortis corporis solum, sed animæ etiam. Replicatur, Baptismi priuatione non priuari hominem visione Dei. Huberus autem pleno Senatu restatur, hæreticam esse hanc Musculi Propositionem, affirmantis posse saluari infantes nondum baptizatos. Super ea lite adeunt Beza iam senem (fuit enim hoc Anno MDXCV.) vnâ cum Ministris Basiliensibus & Tigurinis. Re disceptata, damnatur factum Huberi, ipse à ministerio remouetur. Auctor est Rescius in Atheismis Sacramenti Penitentia.

II. Sed ut in Galliam nostram reuertamur, quamuis Ministri quidam paulò religiosioris legem istam de non nisi in concione baptizando voluerint infringere, ad euitandum in eam commodum, ne misera & innocens creatura à vita excedat priuata hoc sacramento: nostro tamè tempore decretum

est in Synodo Figeacensi, vt Caierus testatur, non esse baptizandum nisi in ordinarijs cœtibus. Quod si mori infantes contingeret, consolandos esse parentes hoc argumento, quod non consistat salus in Sacramentis, sed in fide, & in virtute promissionis Dei vniuersalis. Quod quid est aliud, quam Manichæorum & Pelagianorum errorem, & hæresin ab Augustino tantopere & tanta cum constantia impugnatam sequi? Is enim Catholicum esse negat, credere, infantes originali peccati veniam consequi posse, etiam non baptizatos. Et alibi, Non dubitandum esse, quin infantes, accepto baptismo, ob peccatum originale non puniantur. At Caluini doctrina negat ea de causa festinandum esse parentibus, sed expectandum dicit, dum habeatur concio: quum sint sine Baptismo sanctificati. Quin etiam quum aliquando descendenti de cathedra oblarus esset infans baptizandus causatus se iam defatigatum esse, rem remisit in diem posterum sed antequam is illucefceret, iam extinctus erat infantulus, quem admodum recitat Heshusius libro de Eucharistia. Non est, inquit, Caluinus periculum in mora. At sanctus ille Hipponensis Episcopus affirmat eum, qui eiusmodi doctrinam prædicet, damnare Apostolicam traditionem, & Ecclesiam, apud quam receptum est consuetudine vt propere curratur ad offerendos Baptismo infantes. Vtri credendum est? Videte S. Ambrosium, S. Chrysostomum, & reliquos Patres omnes: nam prolixior forem, si vbi que locorum, ad illorum doctrinam respiciens, auctoritatibus onerarem præsentem tractatum. Pictauienses Ministri post Synodum Castellalldensem, Anno M D XCIX. celebratam, ad matrum, infantes suos amittentium euitandas querelas, permittunt, vt in priuatis ædibus, si velint, baptizent Ministri. Alibi quomodo viuatur, melaret.

III. Illum tamen Caluinistarum errorem silentio præterire non possum, quando negant Laicos ne quidem in causa necessitatis, posse baptizare: cuius rei hæc afferitur à Caluino in Epistolis suis ratio, quod magis expediat puerum nondum recepto Baptismo extinguï, quam hoc modo baptizari, idque contra omnem cuiusuis temporis Ecclesiæ determinationem. Videatur Tertullianus Tractatu de Baptismo. D. Augustinus contra Donatistas, Nicephorus, alij. Valde trepidatum est super hoc negotio à Caluinistis in Colloquio Possiacensi, quod memorabile fecerunt mala, quibus originem præbuit. Erat à Ministris Metensi-

bus scripto hæc proposita quæstio, Verum infans ab obstetrice, necessitate premente baptizatus, deuo baptizari debeat à Ministris, rogatu parentum. Beza omnium nomine respondit, hunc Baptismum ab obstetrice adhibitum, plurimum suffragijs nullum iudicari, cui sententiæ & ipse deinde caleulum suum adiecit. Attamen, inquit, quoniam contraria opinio non ipsa quidem destituta est ratione, præstat Ecclesiarum Genouensis ac Tigurina decisionibus hanc controuersiam terminari. Et poterat tamen certe vidisse id, quod Zuinglius scripserat libro de vera ac falsa Religione. Hæc litteræ interceptæ non parum iuuerunt causam Catholicorum, qui merito insultabant pseudoapostolis istis, qui nouum Euangelium in Galliam attulerant, quum essent ipsi adhuc in initio Christianismi, ostenderentque manifeste, in decisione præcipuorum Religionis capitum, quale hoc est, de quo agimus, non se ad Scripturam, nedum ad hanc solam recurrere, quauis eam claram & omnibus expostam fingant, saltem in necessarijs, sed ad solam Ministrorum suorum opinionem & phantasiam, & Caluini inprimis, quem vt Apostolum venerantur, auctoritatem: qui ad VVestphalum scribens, detestatur Baptismum Laicorum affirmans satius esse, vt infans moriatur sine Baptismo, quam vt feminis detur potestas administrandi Baptismum necessitate urgente. Sed perpetuo eos ambulare in lata illa via erroris, Anno M D LXXIX. Amstelrodami, testatum fecit Deus miraculo. Mulier Catholica, quæ Caluinistæ nupserat, filium quem enixa erat, quum sciret à marito oblatum iri Ministro, clam baptizandum dedit personæ Laicæ. Quo facto, infans ad concionem portatur. Quem baptizaturus eodem die coram populo Minister, deficiente voce, verbum non potuit proloqui. Attonitus pater, puerum imposuit brachio, percunctatusque uxorem, illa quod res erat, confitente, quum cognouisset baptizatum esse ritu Ecclesiæ Catholicæ, ad eam ipse vnà cum reliqua familia per hoc factum conuersus est: quæ quidem sola miraculis claret. Beza quum colloquium instituisset cum Smidelino Brentij discipulo (a), quæ fuisse ex illo dicitur. Quid futurus esset, si Ethnicus in agone constitutus Baptismum postularer, nec præsto esset Minister: Sanderem, inquit, Smidelinus, vt in fide sua acquiescens, non expeteret baptizari. At si noller? Beza inquit. Cui Smidelinus. Iuberem, inquit, facessere ad omnes diabolos & mori.

a Colloq. Mompel.

mori. Et Beza, Profectus, inquit, Domine Doctor, miser futurus es huius miseri consolator. Nec tamen idcirco meliorem sententiam illi aperuit, ne sibi ipse forte contradiceret.

III. Quoad Ceremonias attinet, aut formulas potius, quas in Baptismo obseruant, eã ubique diuersã sunt: nam apud quosdam, qui testes adhibentur Baptismi, vnus tenent infantem, apud alios cum cubis humi deponitur, velut Neraci, Cleriaci, Castellgelusij, & alibi. Hoc modo imbecilles ista creaturã Diabolo, vt Scriptura loquitur, oppignorats, Ministro offeruntur, qui habito Sermone quodam, & admonitione verius quam precatione, nulla præterea addita Ceremonia, paululum aquã faciei illarum aspergit, simulque hæc verba pronunciat, *Baptizo te, &c.* Quin Zuinglius negabat adstrictos nos esse debere ad aliquam formam verborum: hoc enim nihil aliud fore, quam vocibus vim aliquam virtutemque, Magorum instar, adscribere. In Anglia Signum Crucis fronti infantis imprimitur, non minus ac in Germania. Angli enim non nihil adhuc retinuerunt ex prima antiquitate Christiana, quale est in fronte Infantis signum Crucis, cuius meminit S. Dionysius Areopagita, S. Augustinus & S. Basilus. In Gallia nonnunquam accidit, vt magno numero infantium ad coacionem allato, non defuerint, qui nõ recepta aqua domum referrentur. Et Beza in Epistolis suis obiectum sibi à Schlüsselburgio scribit, posse sine aqua Baptismum administrari.

V. Vbi est, Caluinista, antiquorum Christianorum Exorcismus super Infante, ad eijciendum Diabolum? Vbi Crucis fronti impressa, vbi Chrisma & oleum, quo ceu noui Athletæ ungebatur, adscriptus ordinibus Iesu Christi, ad oppugnandum potestates mundi? S. Augustinus, Vnctos nos esse dicit, vt tanto fortius contra diabolum luctemur. & quidem vnctionem illam oleo Catechumenorum in humeris, Chrismate vero in capite fieri. De quo loquuntur S. Dionysius, Tertullianus, & omnes post ipsos. Vbi impostio manuum Sacerdotis, ad obstruendam viam Diabolo, & intuito collocandum Baptizatum? Vbi renunciat S. S. Basilus Apostolicam traditionem vocat? Sal ori impostum? Et Candela manui? Cuius mentionem facit Epphanus, & D. Augustinus in Psalmum 65. ad significandum transitum à tenebris mortis ad vitam lucem. Amiculum album, quo Infans induitur? Quæ omnia inueniuntur apud S. Dionysium discipulum, D. Pauli: qui ait, *Infantis baptizandi frontis ver*

Crucis signum imprimi, deinde vnctionem applicari. Et S. Augustinus inquit, *Infantes affari atque exorcisari, vt ab eis Sathana potestas expellatur.* Idem scribit D. Chrysostomus Homilia de Adamo & Eua. *Et aquam consecrari affirmant S. Basilus, & S. Ambrosius, & ante hos S. Dionysius, & S. Cyprianus.*

Omnes isti veteres tanquam Apostolicam traditionem hoc nobis reliquerunt. at Caluinus ait, quamuis fateatur antiquissimas esse hæc Ceremonias, easdem tamen esse stultam superstitionem & Simicam imitationem Diaboli. Sic loquebatur Iulianus Apostata, Gregorio Nazianzeno teste, deridens Christianos aquam Baptismi consecrantes benedicentesque, quomodo hodie Catholicos derident Caluinistæ. *Quum videret, inquit Caluinus, (b) Satan, stulta mundi crudelitate absque negotio fere inter Euangelij exordia receptas esse suas imposturas, ad crastina ludibria prorupit, ad addendum, videlicet, salem & sputum.* Itaque in initio statim Ecclesiam suam Deus Diabolo regendam permisit, si Caluino credimus, immemor illius, quod alio loco dixerat, eam primis quinque sæculis à maculis & impuritate immunem perstitisse. Equidem Salis ori infantis imposti significatio est, per Baptismum nos esse sufficienter munitos aduersus corruptionem naturalem, quemadmodum sal omnes res à putrefactione incolumes præstat, cuius rei meminerunt Origenes & D. Augustinus. *Salina autem extremum digitum Sacerdos madefacit, eoque infantis labia, nasum & aures contingit, utens voce, Epheta, qua significat, Aperitor, qua vsus est Seruator, quum surdum & cacum sanaret, utrumque salina sua contingens.* Vide S. Ambrosium libro primo de Sacramentis. Omnes hæc Ceremoniæ introductæ sunt ad imitationem eorum, quæ fecit ipse Seruator. Meminisse debebant, quum, D. Paulo teste (c), per hominis peccatum creatura sit vanitati subiecta, quemadmodum vaticinatus fuerat olim ante diluuium Enochus, Diabolo omnia elementa, occulta sua operatione corrupta & infecta in ministerium suum traxisset: eoque opus esse vt benedictione creatura munderetur ac sanctificetur, quemadmodum loquitur D. Paulus (d). Itaque iuxta antiquorum Doctorum testimonia, in primis Tertulliani

V v

tulliani

b Cal. l. 4. c. 15. Inſt. c Rom. 8. d Ds Ido, & cultu scmi.

tulliani & S. Cypriani, aquam Baptismi & reliquorum Sacramentorum materialem benedicimus, sanctificamus, consecramus, ad abigendam potestatem inimici, per aduentum Columba SPIRITVS SANCTI, qui imploratus, expansis alis protegit defenditque aquas ab incurfione contraria, & præterea per Ministerium Angeli, quem Tertullianus arbitrium appellat Baptismi, qui non minus sacro huic fonti, ac olim piscinæ Bethsaidæ affluit.

VI. Sufceptores nulla lege, pro arbitrio eligunt, adeo inordinatum ordinem habent, & ipsos parentes adhibent, vt olim Iudæi ipsi filios suos circumcidendos offerebant. Opinantur enim, hanc esse simplicem recepti Baptismi testificationem, nec præterea quidquam ea in re vel fuisse vel esse efficaciam, neque per infantis præsentationem, neque per affinitatem spiritualem, quæ ibi contrahitur, cuius meminit Concilium Nicenum, & Origenes, explicans locum illum D. Pauli, IASON ET LYCIUS COGNATI MEI. Reperitur vetus hæc Ecclesiæ Ceremonia extra Ecclesiam, per traditionem Apostolicam, quam hac in parte sequi Caluino visum fuit. Notauit eam S. Dionysius, & Tertullianus vñ cum Augustino eiusdem mentionem facit. Caietus refert, per summam negligentiam non nunquam contigisse, vt masculi pro femellis baptizarentur, permutatis etiam per errorem nominibus. Cuius rei ipse se profiteretur ocularem vestem, quippe multis simul oblati infantibus, adeo illos nec regulam vllam in actionibus suis propositam habere, nec quid agant attendere. Affirmatque sibi notos esse, quorum animis iste baptizandi modus scrupulum inieciisset, vt qui parum digne institutus ipsis videretur. Nec circa nominum impositionem maior est illorum consensus: quibusdam indifferentem eam censentibus, alijs vero nefase existimantibus eorum imponere nomina, qui habentur pro Idololatris: Quælia sunt, Arnoldi, Georgij, Francisci, Ludouici, Claudij, Catharinæ. Vnde fit, vt ipse Minister nomen imponat, si susceptoris non placet. Et fere Iudæorum nomina frequentius adhibentur quam Christianorum. Magnas, inquit Caietus, controuersias mouent super nominibus sanctorum sanctarumque, quorum vsum omnem respuunt, & ex Biblijs ferocissima quaque velut industria seligunt, nequidquam, vt ipsi loquuntur, commune habeant cum Papæ: Capellus tamen Minister Se-

danensis, quum Ludouici nomen, repudiatum à Ministro tanquam Papisticum, filio suo imponi cuperet, distulit Baptisum, quoad nomen, quod ipsi placeret, daretur, prout Minister Lauenus, postea factus Catholicus, in declaratione sua scribit. Iam quibus contrarietatibus in hac Baptismi materia Ecclesiæ hostes ipsi se se implicuerint, quæso, Lector Catholice, mecum considera. Aiunt ipsi, baptismum nec extra Ecclesiam Dei, nec per eos, qui non sunt ad id munus legitime vocati, vel posse vel debere administrari, propterea quod secundum intentionem Ecclesiæ quidquam facere nemopossit, nisi qui sit de Ecclesiâ, nec Ecclesiæ intentionem exsequi sine legitima commissione. Iam si Baptismus in Ecclesiâ Romana administratus, verus Baptismus est, quemadmodum ipsi fatentur, quid aliud consequitur, nisi vt Ecclesiâ Romana sit vera Ecclesiâ, & huius Pastores legitimam vocationem habeant? Quod si, eam veram esse Ecclesiâ, negauerint, non carent absurditate, qui Baptisum eius pro legitimo habeant, quem ipsi docent extra Ecclesiâ Dei administrari non posse, eo ipso consententes, Catholicam, Apostolicam & Romanam, veram esse Ecclesiâ, & quod hinc efficitur, suam Ecclesiâ erroris esse Synagogam. Sed de hoc quidem satis. Nunc Cœnam eorum videamus.

DE COENA CALVINISTARVM, cuiusque multiplice abusu.

CAPVT XII.

ARGVMENTVM.

- I. Idololatra & Hæretici figuram aliquam Cœnae Dominicae seruant.
- II. Ad sacra nec altaribus nec vlllo alio ornatu vtuntur.
- III. De altaribus Catholica Ecclesiâ.
- IV. Quibus ritibus Cœnam administrant.
- V. Mos & ritus primitiua Ecclesiâ.
- VI. Ingens abusus Calvinistarum in porrigendo Calice.
- VII. Calvinista ad Cœnam suam pane fermentato & vulgari, Catholici in Eucharistia, exemplo Saluatoris, azymo vtuntur.

VIII. Cal-